

SØR-GUDBRANDSDAL TINGRETT

DOM

Avsagt: 26.09.2016 i Sør-Gudbrandsdal tingrett, Lillehammer

Saksnr.: 16-043885TVI-SGUD

Dommer:

Kst.
tingrettsdommer

Britt Eren Meling

Meddommere:

Psykolog
hotellhøyskole-
universit.

Sverre Ingvar Asmervik
Tove Djuve

Saken gjelder: Overprøving av vedtak i fylkesnemnda

Lillehammer kommune,
barneverntjenesten

Advokat Gro Enochen

mot

Advokat Per Danielsen
Advokat Per Danielsen,
Advokatfullmektig Marita Moe

DOM

*Retting av dom: Dommen kan bare gjengis i anonymisert form, jf. tvisteloven § 36-7 første ledd og domstoloven § 130 fjerde ledd.

Dommen er rettet i medhold av tvisteloven § 19-8 første ledd av kst. tingrettsdommer Britt Eren Meling den 10. oktober 2016.

Sak 16-043885TVI-SGUD gjelder overprøving av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Opplands vedtak av 7. mars 2016.

Retten skal ta stilling til om vilkårene for omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a) annet alternativ er oppfylt, og eventuelt fastsettelse av samvær, jf. barnevernloven § 4-19, om barnet skal bo på sperret adresse, og om det skal være tilsyn under samvær.

Sak 16-041445TVI-SGUD gjelder krav om rettslig overprøving av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Opplands vedtak av 3. februar 2016 som gjelder reduksjon av fastsatt samvær.

Framstilling av saken

Barneverntjenesten i Lillehammer kommune fremmet den 7. mai 2015 sak for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Oppland med krav om at kommunen skulle overta omsorgen for

Barnets foreldre er Mor
er norsk, men er opprinnelig fra Marokko. Mor ble døv da hun var om lag to år gammel som følge av ubehandlet hjernehinnebetennelse. Mor benytter tegnspråk. Hun ble utsatt for alvorlig omsorgssvikt av sin biologiske mor som hadde omsorgen for henne, og har vært under barnevernets omsorg fra hun var tre år gammel. Hun har delvis bodd hos fosterforeldre og delvis hatt fosterforeldrene som avlastningshjem. Hun har i dag liten eller ingen kontakt med sin biologiske familie.

Barnets far er fra Slovakia og kom til Norge i september 2012 som arbeidsinnvandrер. Han er utdannet kokk. Fars foreldre bor i Slovakia. Far har en yngre bror.

ble født den på Ullevål sykehus. Foreldrene er samboere og har felles foreldreansvar etter barneloven. Familien flyttet til Lillehammer i januar 2015 like etter at barnet ble født.

DOM

Sak 16-043885TVI-SGUD gjelder overprøving av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Opplands vedtak av 7. mars 2016.

Retten skal ta stilling til om vilkårene for omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a) annet alternativ er oppfylt, og eventuelt fastsettelse av samvær, jf. barnevernloven § 4-19, om barnet skal bo på sperret adresse, og om det skal være tilsyn under samvær.

Sak 16-041445TVI-SGUD gjelder krav om rettslig overprøving av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Opplands vedtak av 3. februar 2016 som gjelder reduksjon av fastsatt samvær.

Framstilling av saken

Barneverntjenesten i Lillehammer kommune fremmet den 7. mai 2015 sak for Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Hedmark og Oppland med krav om at kommunen skulle overta omsorgen for

Barnets foreldre er . Mor er norsk, men er opprinnelig fra Marokko. Mor ble døv da hun var om lag to år gammel som følge av ubehandlet hjernehinnebetennelse. Mor benytter tegnspråk. Hun ble utsatt for alvorlig omsorgssvikt av sin biologiske mor som hadde omsorgen for henne, og har vært under barnevernets omsorg fra hun var tre år gammel. Hun har delvis bodd hos fosterforeldre og delvis hatt fosterforeldrene som avlastningshjem. Hun har i dag liten eller ingen kontakt med sin biologiske familie.

Barnets far er fra Slovakia og kom til Norge i september 2012 som arbeidsinnvandrere. Han er utdannet kokk. Fars foreldre bor i Slovakia. Far har en yngre bror.

Ble født den på Ullevål sykehus. Foreldrene er samboere og har felles foreldreansvar etter barneloven. Familien flyttet til Lillehammer i januar 2015 like etter at barnet ble født.

Foreldrene møtte hverandre i 2013. Mor bodde, da barnet ble født, hos fosterforeldrene på Vinterbro i Ås. Under svangerskapet bodde mor en periode hos en venninne på Grønerløkka, og fikk oppfølging av Oslo universitetssykehus, Ullevål-team. Hun tok selv kontakt med barneverntjenesten for å få hjelp, og hadde et møte med Grønerløkka barneverntjeneste. Mor hadde også kontakt med Gaustad, Nasjonalt senter for hørselshemmede og psykisk helse (NSHP). Det ble besluttet at veiledning i foreldrerollen (Circle of Security) skulle vente til forholdene ble mer stabile med tanke på økonomi og

fast bosted. Av møtereferat fra møte nr. 3 fra Ullevål team den 20. januar 2015 fremgår det:

åpner med å si at hun ønsker hjelp fra barneverntjenesten på Lillehammer. Hun vil komme til Oslo hver 3. helg fra fredag til mandag. Fosterforeldrene er også mye borte om dagen. har noe nettverk i Oslo, men vil uansett måtte være mye alene om hun bor i Oslo. Hun vil bli mer alene der enn på Lillehammer, oppgir hun.

Psykologspesialist Beate Bentsen (B.B)

B.B. opplyser at hun og Sosionom og familieterapeut Lene R. Nielsen (L.R.N) har hatt et møte med paret før i dag. De har oppfattet at paret ønsker å knytte seg til barneverntjenesten på Lillehammer. B.B og L.R.N kan veilede paret etter metoden circle of security på Lillehammer, ca. 2 ganger pr. måned.

Jordmor på barselavdelingen: Hun ser at familien er flink til å jobbe sammen om barnet på barsel. Barnet har hatt gulsott og legen må sjekke barnet før familien reiser og prøvene må være i orden før utreise vil få med papirer fra sykehuset, de sendes til helsestasjonen på Lillehammer. Helsestasjonen kontaktes per. telefon.

På bakgrunn av en bekymringsmelding fra Ås barneverntjeneste datert 20. januar 2015, tillegg til bekymringsmeldingen fra Ullevål sykehus, referat fra møte med foreldrene på barselavdelingen på Ullevål sykehus den 20. januar 2015 og samtale med mors helsesøster under svangerskapet iverksatte barneverntjenesten på Lillehammer undersøkelse i saken.

Av tilleggsnotatet fra Ullevål sykehus av 22. januar 2015 fremgår det:

Eide ringer for å informere om en situasjon som oppsto i går. Jenta var gul i huden og hadde verdier som lå like under grensen for lysbehandling. Sykehuset ønsket å sikre at jenta var frisk og vurderte derfor at jenta ennå ikke var klar for å reise fra sykehuset. Far valgte å gå i mot sykehusets anbefalinger. Far ringte selv til Lillehammer sykehus og fikk ordnet det slik at jenta fikk oppfølging der. Far skulle møte i ny jobb i dag på Lillehammer klokken 14, og sykehuset foreslo at far dro i forveien slik at han kunne møte på jobb, mens mor og jenta ble igjen på sykehuset til det ble vurdert at jenta kunne dra. Far valgte å ikke følge anbefalingen fra sykehuset og se bort fra barnets behov i denne situasjonen. Foreldrene forlot derfor sykehuset med jenta i går kveld.

Fra samtale med jordmor på Ullevål-sykehus barsel den 30. januar 2015 har barneverntjenesten notert følgende:

- Far var den mest aktive parten. Han tok mye ansvar for barnet både dag og natt
- Det hadde vært mange flyttinger og turbulent i svangerskapet så far ønsket stabilitet med jobb og bosted etter fødsel
- Mor hadde et turbulent liv tidligere
- Mor er avhengig av sine fosterforeldre og ville være der litt etter fødsel

- Mor ønsker en fast døvetolk
- Mor ønsker å få til dette
- Mor sier at alt blir nytt for henne på Lillehammer, kjenner ingen usikker på det
- Far skal jobbe på Hunderfossen
- Far vil at de skal bo sammen
- Mor er umoden førstegangsfødende
- Det er omfanget av bekymringer som gjør saken alvorlig
- Sykehuset synes det er bekymringsfullt at når far får noe for seg så hører han ikke på andre
- Barnet hadde gulsott og trengte oppfølging
- Synes både mor og far har godt samspill med barnet
- Ambivalens med far
- Far har venner på Lillehammer
- Mor er ikke så mye på som far
- Mor hører veldig på det far sier
- Mor ville egentlig være litt hos fosterforeldrene, men fulgte fars vilje
- Mor fremstår til å ha lite egne meninger

Barneverntjenesten og helsesøster gjennomførte deretter flere hjemmebesøk hos familien. Hjemmebesøk fant sted den 30. januar 2015. Til stede under dette hjemmebesøket var Live Nylund og Hege Killi samt to tolker. Fra observasjonen fra hjemmebesøket fremgår det bl.a.:

Ved samtalen mellom mor og barneverntjenesten så sitter mor med jenta i armene sine hele tiden. Mor titter ned på jenta, stryker på henne og kysser henne. Mor er oppmerksom på jenta og er forsiktig når hun håndterer henne, hun passer på å støtte hode og nakke, og holder jenta med ansiktet vendt mot seg. Når jenta gråt, vibrerte alarmer og mor forsøkte å trøste jenta med smokk og flaske. Mor varierte stillingen for å forsøke å roe jenta. Det varierte hvordan jenta responderte på det. Jenta hadde perioder hvor hun gråt/urolig, men mor roet henne ned etter litt prøving. Samtalen med barneverntjenesten og tolken kan representere en stressfaktor for mor, allikevel holdt hun fokus på jenta og klarte å holde en samtale ved hjelp av tegn. Når mor snakket tegnspråk var hun varsom og ivaretok jenta og mestrer således begge deler.

Av vurderingen fremgår det bl.a.:

Barneverntjenesten vurderte at det var nødvendig med noe råd og veiledning ved hjemmebesøket. Mor fikk derfor veiledning på stellesituasjonen vedrørende sikring av jenta under stellet. Mor snudde seg vekk fra barnet ved flere anledninger, uten å sikre jenta, og dette ble tatt opp med mor. Videre kavet jenta mye med armene under stellet og mor fikk derfor veiledning på å lage et "reir" slik at jenta kunne pakkes mer inn for så å føle mer trygghet. Mor fikk også beskjed om viktigheten av mimikk under stell og kos med jenta spesielt pga mor er döv. Mor fikk også veiledning på å ikke vende seg bort fra barnet ved gråt. Barneverntjenesten vurderte at det ikke var grunnlag for akutt plassering av barnet, men at omsorgssituasjonen bør vurderes fortløpende.

Barneverntjenesten vurderer at omsorgssituasjonen er svært marginal og det er knyttet mange risikofaktorer til familien. Barneverntjenesten er bekymret for følgende:

- Mors psykiske helse og evne til å mentalisere. Mor forteller at hun er trist fordi venner studerer og er opptatt på dagtid. Mor generelt lite variasjon i følelsesuttrykk
- Fars evne til å regulere seg i samspill med jenta?
- Fars følelse av avvisning og reaksjon ved gråt.
- Mors evne til å lese, besvare og følge opp barnets behov.
- Emosjonelle ivaretagelse av barnet og regulering. Herunder hvordan barnet blir møtt før det gråter og under gråten. Mor er døv og avhengig av alarm for varsling av gråt, dette kan bety at barnet ikke blir regulert før barnet allerede gråter. Dette kan også bety at barnet er avhengig av å gråte for å tilkalle seg sine omsorgspersoner og således regulerer seg selv. Det er også bekymringsfullt at far reagerer med å bli sur og lei seg når barnet gråter. Foreldrenes reaksjon på barnets gråt representerer to ulike strategier hos foreldrene.
- Mors manglende ivaretagelse under stellesituasjonen hvor mor responderer i liten grad på jentas gråt. Mor kan se ut til å koble ut/dissosiere? Nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse v/Berntsen opplyser at mor tidligere har koblet ut med å sove i vanskelige perioder i livet. Helsesøster for døve v/Anne Mette Dahl opplyser at mor sov seg gjennom første halvdel av svangerskapet.
- Jentas stadig lukkede øyne under hjemmebesøket kan være et resultat av manglende emosjonell ivaretagelse. Dette kan handle om manglende mimikk/respons hos foreldrene eller skremmende foreldreadferd
- Sikring av barnet på stellebordet og på sofaen.
- Har far et kontrollbehov? For eksempel når mor og barn måtte bli med hjem mot sykehusets anbefaling, helsestasjonen osv. Klarer mor å sette egne grenser? Det var hyppig SMS under hjemmebesøket fra far til mor.
- Manglende kontakt mellom mor og barn under måltidet, barnet hadde lukkede øyne.
- Jenta virker noe stiv/anspent i kroppen

Oppfølging:

Helsesøster kommer på hjemmebesøk neste uke. Barneverntjenesten vurderer at barnevernvakten følger opp familien daglig ved hjemmebesøk i løpet av helgen for å observere samspillet. Det er spesielt viktig å observere samspillet mellom far og barn.

Barnevernsvakten var så på hjemmebesøk daglig i tiden fra 30. januar 2015 til 1. februar 2015. Konklusjonen fra de tre hjemmebesøkene var at " " er tilstrekkelig ivarettatt av sin mor i kveld".

I tiden fra 20. januar 2015 hadde helsesøster ukentlige møter med familien. Den 12. mars ble seks-ukerskontrollen gjennomført. Barnet var da åtte uker gammel.

Den 27. januar 2015 var klinisk sosionom, Lene Randa Nielsen ved Oslo universitetssykehus, avdeling for psykisk helse, nasjonal og regional funksjon på hjemmebesøk hos familien. Mor var hjemme med barnet mens far var på jobb. Fra hennes referat fremgår det bl.a.:

Tema for dagens veiledning er viktigheten av nær kroppslig og blikkontakt.

Mor er engasjert og har mange spørsmål knyttet til etablering av trygghet og forutsigbarhet for barnet sitt. Hun forteller om utfordringer som har vært med nattevåking og krangling mellom foreldrene pga uenighet om ansvarsfordeling.

Mor tar opp bekymring knyttet til fars sinne og problemer med selvregulering. Sinnet er ikke rettet direkte mot henne eller barnet. Men hun opplever at han ikke er følelsesmessig tilgjengelig for å gi trøst til datteren. Hun beskriver et konkret eksempel, der far tolket at babyen ikke likte han og følte seg avvist når hun roer seg bedre hos mor.

Den 17. februar 2015 var helsesøster Camilla Østensen og saksbehandler i barneverntjenesten Linda Loe Nygård på hjemmebesøk. Fra referatet fremgår det bl.a.:

Mor gir barnet flaske etter å ha full-ammet, da barnet fortsatt er urolig. Barnet blir tatt opp for å frigi luft i magen, og blir lagt inntil mor. Barnet kikker opp på mor i mange minutter. Ser mer i mors hårfeste enn direkte øyekontakt. Mor ser ofte ned på barnet, men holder ikke blikkontakten lenge av gangen. Uvisst om dette skyldes at hun må følge med på tolken eller ikke. På spørsmål om mor føler at barnet har bedre blikkontakt svarer hun ja, og at barnet ofte søker blikket og holder det. Helsesøster bekrefter at barnet holder blikkontakten lenger nå enn tidligere.

Fra referat fra hjemmebesøk med saksbehandler Linda Loe Nygård, tiltakskonsulent Synnøve Aspelund og to tolker den 24. februar 2015 fremgår det bl.a.:

Barnet er urolig etter det er blitt ammet, og mor blander en flaske med morsmelkerstatning. Mens mor gjør dette spør tiltakskonsulent om å få holde barnet. Tiltakskonsulent oppnår øyekontakt med henne, og barnet forsøker å herme etter grimaser. Barnet tar seg pauser ved å bryte blikkontakten.

Det er ikke noe blikkontakt mellom mor og barn under stellet, og heller ingen berøringer utenom bleieskiftet. Barnet vrir hodet og blikket bort fra mors ansikt.

I møte den 16. mars 2015 ble familien tilbudt opphold på familieinstitusjonen Seljelia. Av møterefateratet fremgår det bl.a.:

Barneverntjenesten underretter foreldrene om hvorfor de er innkalt til møte. At barneverntjenesten er alvorlig bekymret for den kontakten som er mellom dem og barnet, at vi ser at barnet er unnvikende i kontakten med dem og andre og at vi ønsker å hjelpe dem

med å gi de beste utviklingsmulighetene hun kan få ved å styrke foreldrenes kompetanse på hva barnet trenger fra dem av emosjonell tilgjengelighet og sensitivitet. Videre sier barneverntjenesten at saken har vært fortløpende drøftet internt med barnevernfaglig leder og leder for undersøkelsesteamet, og at vi nå er så bekymret for utvikling at vi ønsker å tilby dem et døgnbasert opphold på familieinstitusjonen Seljelia [Gjøvik]. Barneverntjenesten gir familien informasjon om institusjonen og hvordan de arbeider. Videre blir familien informert om at dette er et frivillig hjelpetiltak, men at vi er såpass bekymret at vi ikke ser på alternative tiltak som tilstrekkelig for å oppnå gode nok utviklingsmuligheter for . Far sukker og er oppgitt, og sier at det ikke lar seg gjøre. Han uttrykker at barneverntjenesten ikke forstår hvor vanskelig det er å arbeide på et varmt kjøkken, og hvor sliten han blir etter endt vakt.

Av vurderinger fremgår det:

- Fars forståelse for mors situasjon og barnets behov er *lav*
- Mor fremstår som positiv til tiltaket, men bvtjs inntrykk er at mor påvirkes av at far er negativ, og er nå redd at de takker nei

Den 17. mars 2015 var barneverntjenesten på nytt hjemmebesøk hos familien med barnevernkonulentene Anne Kari Dalsveen og Linda Loe Nygård. Til stede var også to tolker. Av referatet fremgår det:

Bvtj går bort til vippestolen og åpner for samspill med . Det tar lang tid å hente henne inn og oppnå blikkontakt. vrir hodet til siden, ser opp til venstre. Når blikkontakt oppnås holder hun den en stund, før hun tar seg en pause ved å se til siden igjen. Har god blikkontakt med smil og mimikk, men tar litt tid å oppnå kontakten. Når barnet igjen snur seg bort og fester blikket opp til venstre side spør far "hva ser hun på?" Dette gjentar han flere ganger. Han vifter litt med hånda foran øynene hennes og henter en bamse som han sier er favoritten til . Han vifter den 2-3 cm foran ansiktet hennes, men barnet ser ikke på bamsen eller far. Da løfter far armen til og plasserer bamsen under armen og går vekk. Far oppleves som lite sensitiv i måten han henvender seg til sitt nyvåkne barn på, og oppnår ikke direkte kontakt/samspill med sitt forsøk. Ei heller blikkontakt. Far oppleves som usensitiv og umoden i sin tilnærming til barnet.

Bvtj forteller noe om viktigheten av å etablere god kontakt med de første månedene, og hvilken betydning denne tilknytningen har for henne senere i livet. Videre at bvtj ser at har en tendens til å snu hodet vekk for å unngå kontakt og at vi skulle ønske vi så mere samspill og kontakt mellom foreldrene og barnet. At bvtj ønsker å hjelpe foreldrene til å øke sin kompetanse på samspill og følelsesmessig inntoning, både betydningen av den og konkret veiledning. Mor ønsker å vite hva alternativet er, dersom de takker nei til Seljelia. Bvtj uttrykker at Seljelia er vår klare anbefaling, og det eneste tiltaket vi anser som godt nok på det nåværende tidspunkt.

Under vurderinger fremgår det:

Med tanke på hvor lang tid det tar å hente inn for å oppnå blikkontakt, er bvtj. bekymret for hvor mye direkte kontakt barnet har med mor og far i løpet av en dag. Dette på bakgrunn av at bvtj. ikke har sett noe godt samspill med barnet hverken fra mor eller far som f.eks.

- **Øyekontakt:** hvor barnets blikk blir fanget og holdt, og som åpner for å utforske hverandre med smil, grimaser og bekreftelser. Bvtj har ikke sett blikkontakt som barnet kan speile seg i. Blikkontakten er flyktig og åpner ikke for samspill.
- **Smil:** smil er blitt observert fra mor til barn ved ett tilfelle, og det var i dag. Mor ser ofte på barnet, men endrer i liten grad ansiktsuttrykk ved å vise glede/begeistring/andre positive følelser i kontakt med barnet
- **Lyder:** det er ikke observert at far henvender seg til barnet og forsøker å oppnå kontakt med det gjennom lyder
- **Imitasjon:** det er ikke observert at mor eller far hermer etter ansiktsuttrykk eller lyder for å vise at "jeg forstår deg", eller inviterer til samspill med å lage grimaser
- **Berøringer:** bvtj har ikke sett positive berøringer fra far til barnet. Mor holder ofte barnet på armen og bysser det, men utover dette er det lite fysisk kontakt, eks. i stellesituasjoner hvor barnet ikke strykes på eller berøres.

Barneverntjenesten har i møte med familien hatt tolk, og har derfor vært usikker på om mangel av samspill med oss til stede har skyldtes at mor til enhver tid må følge med på tolken. Har den siste tiden hatt rene observasjons-sekvenser, og det har vært mange situasjoner hvor det ville vært naturlig for mor og far å samspille med barnet. Dersom mor og far takker nei til Seljelia på torsdag, må første steg være å filme en ren samspillsobservasjon av mor/barn og far/barn og analysere denne nærmere med teamet. Barneverntjenesten er bekymret for mors omsorgskompetanse.

Den 19. mars 2015 hadde barnet konsultasjon på helsestasjonen. Til stede var mor, far, barnet, helsesøster, to tolker fra NAV og barneverntjenestens saksbehandler. Av referatet fremgår det bl.a.:

Barnet er stiv i kroppen under stellet, har ansiktet vendt bort fra far og unngår blikkontakt, selv når far forsøker å se henne i øynene. Barnet har en høyrehelling i sitt kroppsspråk, vender seg for det meste bort fra far til høyre side, ved et par tilfeller til venstre. Far forsøker ved et par anledninger å få barnet til å se han i øynene, ved å plassere sitt ansikt rett foran barnet. Barnet snur seg da til andre siden. Oppleveres som invaderende.

Far forteller at hans mor tar ut tidlig pensjon og kommer til Norge permanent for å bistå familien i slutten av mars. Videre at planen er at hans far og bror skal komme etter når de har fått seg jobb her. Far formidler at de derfor ikke ønsker å takke ja til Seljelia, fordi de vil få hjelp av sin mor. Det blir formidlet at det ikke anses som tilstrekkelig med avlastning/hjelp i hjemmet, da primærvansken handler om relasjon til sine nære omsorgspersoner. Helsesøster gjentar flere ganger i møtet at hun anbefaler dem å takke ja til Seljelia.

Den 26. mars 2015 fattet kommunen midlertidig vedtak om plassering av utenfor hjemmet etter lov om barneverntjenester § 4-6 annet ledd:

1. Barneverntjenesten vedtar å plassere utenfor hjemmet fra dagens dato til annet blir bestemt.
2. Barnet plasseres direkte i godkjent fosterhjem.
3. Barnet plasseres på sperret adresse.
4. Samvær fastsettes til en time hver 14. dag med tilsyn.

I vedtaket på side 3 fjerde avsnitt fremgår det:

Barneverntjenestens alvorlige bekymringer for barnets skjevutvikling ligger helt klart hjemlet under § 4-12, men på grunn av barnets lave alder og akutt fare for barnets helse, utvikling og sikkerhet har barneverntjenesten vurdert behovet for å akutt plassere barnet når foreldrene informeres om undersøkelsens konklusjon. Barneverntjenesten vurderer at barnet ikke har tid til å vente på en alminnelig nemndsbehandling før plassering. Dette begrunnes i spedbarns- forskning som viser at de første seks månedene er kritisk i forhold til tilknytning og senere utvikling. I tillegg har far uttalt til helsesøster at dersom barneverntjenesten blir mer inngripende, så kommer han til å ta barnet med ut av landet.

har bodd i beredskapshjem på sperret adresse siden, og hatt samvær under tilsyn med foreldrene.

Foreldrene påklaget akuttvedtaket, og klagen ble behandlet av fylkesnemnda den 31. mars 2015. Klagen ble ikke tatt til følge. Av fylkesnemndas vedtak fremgår det bl.a.:

Nemnda viser til forklaringen til saksbehandler om at hverken barneverntjenesten eller helsesøster har sett noe gjensidig samspill mellom og foreldrene til tross for mange møter med familien. forklarte at barneverntjenesten tidlig var bekymret for mors og fars evne til å lese og følge opp barnets emosjonelle behov, og at denne bekymringen økte etter hvert. Barneverntjenesten observerte tidlig at barnet var i ferd med å bli utrygt tilknyttet ved at hun vendte kroppen bort fra foreldrene, hadde lukkede øyne når hun var våken og ikke søkte blikket mot foreldrenes ansikt. Barneverntjenesten vurderte at dette tilknytningsmønsteret har blitt verre den siste tiden ved at barnet har vridd hodet og kroppen sin så mye bort fra foreldrene at det virket ubehagelig. Nemnda har selv sett barnets påfallende vridning bort fra foreldrene i to filmsekvenser der barneverntjenesten har filmet barnet med hver av foreldrene. Filmene, som begge varte ca. 10 minutter, viste en tydelig mangel på kontakt og samspill mellom barnet og foreldrene i stellesituasjonen. Også når foreldrene holdt barnet i armene sine var det mangelfullt samspill.

Foreldrene ble tilbudt opphold på Seljelia senter for barnevern før akuttvedtaket, men takket nei til dette. Foreldrene ga heller ikke i sine partsforklaringer uttrykk for at de ønsket et slikt opphold. Barnets farmor er kommet til Norge for å hjelpe familien. Nemnda mener at bistand fra farmor ikke er tilstrekkelig til å avverge skaderisikoen for barnet. I sin vitneforklaring for

nemnda ga hun uttrykk for at hun ikke så noen utfordringer når det gjaldt foreldrenes omsorgsevner.

Sør-Gudbrandsdal tingrett stadfestet fylkesnemndas vedtak i dom av 25. juni 2015. Samvær ble fastsatt til en time hver fjortende dag med tilsyn. Foreldrene anket tingrettens dom, og fremmet samtidig begjæring om at anken skulle gis oppsettende virkning. Eidsivating lagmannsrett gav i kjennelse/beslutning den 30. oktober 2015 ikke samtykke til behandling av anken, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav b) og c). Begjæringen om oppsettende virkning ble ikke tatt til følge.

Etter akuttplasseringen, den 13. april 2015 har barneverntjenestens saksbehandler skrevet følgende notat:

- God kontakt mellom fostermor og barnet. Barnet holder blikket til fostermor – og spiller seg i deg. Smiler når fostermor smiler, geiper når fostermor gjør det, osv.
- Barnet fremstår som mer vitalt: større lydproduksjon i form av pludring, mange smil, mer bevegelse i kroppen (spesielt armer) og generelt mer mimikk i ansiktet
- Tidligere har det ikke vært naturlig for barnet å søke seg til ansikter i rommet. Nå tok det ikke lang tid før hun søkte u.t. med blikket og blikkontakten oppstod ganske fort. Det var også lettere å holde blikkontakten for å inngå i direkte samspill med lyder og grimaser.

Den 26. november 2015 fattet barneverntjenesten i Lillehammer midlertidig vedtak om å redusere det fastsatte samværet til én time hver sjetten uke. Foreldrene påklaget vedtaket. Klagen ble mottatt av nemnda den 28. januar 2016. Fylkesnemnda kom i vedtak av 3. februar 2016 til at klagen ikke skulle tas til følge.

Psykologspesialist Vibeke Kjær ble oppnevnt som sakkyndig for Fylkesnemnda den 27. august 2015. Hennes skriftlige vurdering er avgitt den 31. januar 2016, og hun gav følgende anbefaling til fylkesnemnda:

Saken omhandler på ett år, som siden mars 2015 har vært plassert i beredskapshjem grunnet alvorlig bekymring for samspill, sikkerhet og utvikling hos barnet. Den sakkyndige har blitt bedt om å vurdere foreldrenes omsorgsevne, hjelpetiltak og særlige hjelpetiltak rettet inn mot mor. Slik den sakkyndige vurderer det har begge foreldre tross åpenbare ønsker om det motsatte nedsatt omsorgsevne. De strever med å tilrettelegge og samspille med barnet, ta hennes signaler og besvare disse korrekt. Samspills-signalisering og innhold feiltolkes og misoppfattes med det resultat at emosjonell og relasjonell omsorgssvikt inntreffer. Barnet vurderes å ha tatt skade av dette og vist stress både mens hun bodde hos foreldrene, og siden slik hun er observert under samvær. Med de begrensninger som ligger i begge foreldres innsikt i egen og barnets problematikk, og reservasjon de har mot hjelp som en familieenhet, sammen med barnets reaksjoner og utvikling anbefaler sakkyndig at barnet ikke tilbakeføres i foreldrenes omsorg. Det vurderes at det ikke vil være tilstrekkelig med milde hjelpetiltak, og det stilles spørsmål for hvem far i sær i så tilfelle ville kunne samarbeide adekvat med. Omfattende hjelpetiltak synes umulig med tanke både på egen innsikt og opplevd

hjelpebehov, sammen med samarbeidsvansker og en overliggende negativ innstilling og tolkning fra far om offentlige instansers rolle og muligheter i saken. Det synes som om dette vil være vedvarende utfordringer, og sammen med barnets unge alder ved plassering, synes det som om plasseringen vil være for oppvekst.

Barnet synes å ha en nedsatt psykologisk funksjon, stress og tidvis svært omfattende ubehagsreaksjoner under samvær, samt etterreaksjoner selv om disse ikke er så omfattende. Dette må vektlegges når samværets omfang og hyppighet skal utformes. Likeså må man ta høyde for lengden på plasseringen. Ved oppvekstplassering vil samværets funksjon være at skal ha kjennskap til sine foreldre. Dette vil medføre en samværsanbefaling på 1-2 samvær per år. Slik den sakkyndige vurderer situasjonen har mor bedre samværskompetanse enn far nå, og man kan vurdere om hun skal ha flere samvær enn far.

Barnesakkyndig kommisjon behandlet rapporten den 15. februar 2016, og hadde ingen vesentlige bemerkninger til rapporten, men fant grunn til å påpeke til den sakkyndige:

Rapporten bærer preg av å være veldig kompakt i formen, samt den vurderes å være unødig detaljert, særlig når det gjelder referater fra samtaler og fra samspillsobservasjoner. Manglene anses ikke å være av vesentlig karakter for sakens opplysning. Det er ellers ingen bemerkninger til rapporten.

Begjæringen om omsorgsovertagelse ble behandlet i fylkesnemnda den 7. mars 2016, og fattet vedtak med slik slutning:

Lillehammer kommune sitt forslag til vedtak om omsorgsovertakelse av barnet, f. , tas ikke til følge.

Av nemndas vedtak fremgår bl.a.:

Videoen den 20.03.2015 utløste akuttsaken. Mor er noe stiv og mekanisk under stellingen, og har litt for lite blikkontakt. Mor har forklart at hun var veldig nervøs og at hun underpresterte.

Barnevernet hevder at de ser en far på samme video den 20.03.2015, som var invaderende og ikke sier noe til jenta si. Han sier ikke et ord. Nemnda hørte at han småpludret med datteren sin. Far bar barnet sitt og han visket sensitivt til jenta. Barnevernet hevder også at jenta var stille under sekvensen. Nemnda observerte at jenta lå og småpludra under stellet. Nemnda vurderer at far kom innenfor normalen som førstegangspappa.

Mor fikk beskjed om å bytte bleie på jenta. Barnevernet hevder at barnet holdt rundt seg og vridde seg vekk fra mor. Dette vurderes som spinkelt. Dette kan være jentas individualitet. Vridning bort fra foreldrene, er av barnevernet tolket som uttrykk for emosjonell omsorgssvikt og avvísning, men det trenger ikke være det. Forholdene må vurderes konkret og individuelt.

Barnevernets vurderinger synes å være tatt på bakgrunn av teoretiske forutsetninger. Foreldrene var naturlig veldig nervøse. I tillegg ble lille : utsatt for 2 påfølgende bleieskift som er helt unaturlig. Far framviste normalt fedre-samspill med et spebarn i stellesituasjonen. Mor underpresterte noe. Dette kan skyldes situasjonen med stress på grunn av filming og observasjon.

Videoen den 05.10.2015 viser at tilsynsfører tvilholder på i 20 minutter før mor får slippe skikkelig til. Tilsynsfører sitter, etter nemndas vurdering, unaturlig lenge med barnet på fanget, uten å la mor slippe til.

Veileder kommenterte under samværet med mor at "nå har du holdt ut lenge". Nemnda er urolig for veileders grunnholdning, og håper ikke dette er gjennomgangstonen i de andre samvær som ble gjennomført.

Nemnda vurderer at begge de barnevernsansatte synes å ha en negativ innstilling til hele samværsituasjonen den 05.10.2015. Holdningen synes å være at samvær er negativt for barnet. Tilsynsfører sier også "nå blir hun stiv". Barnepsykologisk teori tilsier som kjent at et anspent barn som strekker seg i feil retning og stivhet i kroppen, kan tolkes som en negativ reaksjon hos barnet. Nemnda så imidlertid ikke at de barnevernsansatte prøvde å løse opp og veilede mor i situasjonen.

Privat engasjert sakkyndig, psykolog Joar Tranøy, har utarbeidet to rapporter. Den ene er datert 7. februar 2016 og den andre 17. februar 2016. Rapportene er ikke sendt til den barnesakkyndige kommisjon.

På bakgrunn av nemndas konklusjon besluttet barneverntjenesten å øke samværene til en time hver tredje uke.

Kommunen krevde rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak av 7. mars 2016 ved stevning av 9. mars 2016, og det ble krevd utsatt i verksettelse. Ved Sør-Gudbrandsdal tingretts kjennelse av 27. juni 2016 besluttet tingretten å ta til følge kommunens begjæring om utsatt i verksettelse. Kjennelsen er avsagt under dissens. Rettens flertall bestående av fagkyndig meddommer og fagdommer kom til at det ikke var usannsynlig at tingretten ville komme til et annet resultat enn fylkesnemnda.

Sak nr. 16-041445TVI-SGUD - Samvær

Foreldrene tok ut stevning den 3. mars 2016 med krav om rettslig prøving av samværsfastsettelsen i medhold av tvisteloven kap. 36. Saken har fått nr.16-041445TVI-SGUD.

Det er lagt ned slik påstand.

Prosessuelt

Fylkesnemndas vedtak av 3. februar 2016 i sak nr. 2016/193 forbys satt i verk mens saken er til behandling i domstolen.

Materielt

skal ha samvær med sine foreldre i henhold til dom i sak nr. 15-060306TVI-SGUD av 25. juni 2015, én time hver 14. dag.

Kommunen har i tilsvaret datert 7. april 2016 tatt til motmæle, og lagt ned slik påstand:

I hovedsak:

1. og hennes foreldre har rett til samvær med hverandre 1 time hver tredje uke, jf. bvl. § 4-6 andre og tredje ledd.
2. Barneverntjenesten gis rett til å føre tilsyn under samværene, jf. bvl. § 4-6 jf. § 4-19.
3. har rett til å ha med seg trygghetsperson under samværene.

I begjæring om midlertidig avgjørelse:

Begjæring om midlertidig avgjørelse og fremleggelse av tilbakeføringsplan forkastes.

Retten besluttet at de to søksmålene skulle forenes til felles behandling og pådømmelse. Hovedforhandling ble holdt over fire dager i tiden fra 6. september 2016 til 9. september 2016 i Sør-Gudbrandsdal tinghus. De private parter og kommunens partsrepresentant møtte og ga forklaring. Partene førte til sammen 16 vitner. I tillegg ble det foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken for hovedforhandlingen. Dokumentasjonen ble foretatt fra det faktiske utdraget som var utarbeidet i anledning hovedforhandlingen, og fra noen nye dokumenter som ble fremlagt under hovedforhandlingen. I tillegg ble det vist filmopptak av samspillsobservasjoner av begge foreldrene og barnet, videoopptak og bilder. Psykologspesialist Vibeke Kjær som var oppnevnt som sakkyndig for fylkesnemnda, og de private parter privat engasjerte sakkyndige, psykolog Joar Tranøy, fikk følge forhandlingene på hovedforhandlingens siste dag slik det fremgår av rettsboken for hovedforhandlingen. Begge gav i tillegg muntlig forklaring som sakkyndig vitne etter at øvrig bevisførsel var avsluttet.

Lillehammer kommune v/barneverntjenestens påstandsgrunnlag:

Retten skal prøve alle sidene ved saken og prøve om vilkårene for omsorgsovertagelse er oppfylt. Akuttplasseringen er rettskraftig avgjort ved behandlingen i fylkesnemnda, tingretten og lagmannsretten. Det er fylkesnemndas vedtak i hovedsaken som skal overprøves. Barneverntjenesten og kommunen fastholder at det hefter en rekke faktiske feil og mangler ved fylkesnemndas vedtak. Vedtaket lider av ufullstendige vurderinger og manglende kjennskap til spe- og småbarnsforskning.

Retten må ta utgangspunkt i barnet. Barnet er snart 18 måneder gammelt, og har bodd i beredskapshjem i ett og et halvt år. Hun har hatt en noe forsinket utvikling på noen områder, herunder den fysiske utviklingen, og trenger kognitiv og sosial støtte. Barnet fikk en hard start på livet, og ble de første ni ukene av sitt liv utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Hun hadde ikke den forventede utviklingen, og ved plassering hadde hun en skjevutvikling.

Barnet opplevde ved akuttplasseringen brudd med sine biologiske foreldre som var de primære omsorgsgiverne, men har nå etablert en tilknytning til beredskapshjemmet. Hun har hatt en turbulent tilværelse med omfattende og hyppige samvær. Hun har ikke hatt den forventede motoriske utviklingen, og har i dag et utvidet omsorgsbehov.

De biologiske foreldrenes omsorgsevne må sammenholdes med barnets omsorgsbehov. Ved en eventuell tilbakeføring vil barnet ha et ytterligere omsorgsbehov fordi hun nå er tilknyttet beredskapshjemmet, og vil kreve en mer sensitiv- og trygg omsorgssituasjon.

Mor og far er glad i barnet og de er opptatt av henne. Hun er deres eneste barn. Det var imidlertid knyttet bekymring til omsorgssituasjonen fra før barnet ble født. Både mors egne fosterforeldre, nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse (NSHP), barselavdelingen på Ullevål sykehus, helsestasjonen og barneverntjenesten uttrykte bekymring.

Foreldrene har selv gitt uttrykk for at de strevde. De var slitne, barnet var krevende og mor gav uttrykk for at hun følte at hun var alene om omsorgen. Hun ble ikke hørt av far og de kranglet. Mor fortalte at far hadde skrudd av alarmen om natten slik at barnet gråt uten at mor kunne følge opp barnet. Barneverntjenesten mener i likhet med den sakkyndige for fylkesnemnda at den grove omsorgssvikten som mor selv ble utsatt for bidrar til å øke bekymringen for mors omsorgsevne. Det stilles spørsmål ved om hun evner å se hva barnet trenger. Fars evne til å regulere seg fremstår som en tydelig og omfattende utfordring i saken.

Barnevernloven § 4-12 er et unntak fra det biologiske prinsippet om at barn som utgangspunkt skal vokse opp hos sine biologiske foreldre. Det følger av lovforarbeidene at det er de klart uholdbare situasjonene loven er ment å ramme. Det er dagens situasjon som

skal være utgangspunktet for rettens vurdering. Barneverntjenesten har bevisbyrden, og beviskravet er at det må foreligge alminnelig sannsynlighetsovervekt.

Det må i vurderingen tas utgangspunkt i barnet og barnets omsorgsbehov. Retten må i vurderingen også ta i betraktning foreldrenes omsorgsevne overfor et barn som skal tilbakeføres.

Det anføres at det er ført bevis for at det foreligger alvorlige mangler ved den emosjonelle omsorgen som foreldrene er i stand til å gi. Det er mangler ved foreldrenes evne til å se og forstå hva barnet trenger. De innretter seg ikke etter barnets behov, og de evner ikke i god nok grad å gi barnet trygghet og utviklingsstøttende omsorg.

Dette har gitt seg utslag i manglende blikkontakt, manglende mimikk og de evner ikke å skape situasjoner som barnet kan vokse i. Barnevernets saksbehandler har forklart at hun ikke så at barnet og foreldrene hadde blikkontakt som barnet kunne speile seg i. Også barnepleier ved helsestasjonen gav tilbakemelding til helsesøster om at hun ikke fikk blikkontakt med barnet.

Samspillsopptak fra 20. mars 2015, dvs. få dager før akutt plasseringen, viser risikosamspill fordi barnet tydelig viser at det ikke er tilvendt omsorg som gir grobunn for utvikling. Dette understøtter bekymringen for foreldrenes omsorgsevne. Barnet ble ikke møtt på sine behov, og fikk ikke ro da hun trengte det. Grunnvilkåret for omsorgsovertakelse er oppfylt.

Hjelpetiltak er vurdert, men anses ikke tilstrekkelig. Foreldrene fikk før akuttvedtaket tilbud om opphold på Seljelia, men takket nei. Heller ikke da akuttvedtaket var til behandling i fylkesnemnda takket de ja til dette tilbudet. Under henvisning til sakens alvorsgrad og den veiledningen som er gitt, men som ikke har ført frem, og de alvorlige bekymringene som er uttrykt både fra barnevernsvakten, helsestasjonen, barneverntjenesten og etter akutt plasseringen NSHP, vil det ikke være tilstrekkelig å sette inn hjelpetiltak. Fylkesnemnda har i vedtaket som gjelder omsorgsovertakelsen ikke forstått alvoret i saken når de uttaler at far trenger bare litt veiledning.

Det vil etter barneverntjenestens syn være tale om en langvarig plassering, og det må få betydning for samværsomfanget. Det vises til Rt 1982 side 1832. Når vilkåret "særlige grunner" er oppfylt, fastsettes det i henhold til rettspraksis 1-2 samvær i året. Det samværet som har vært fastsatt og praktisert må reduseres slik at barnet nå får ro.

Samvær må fastsettes frem til rettskraftig dom.

Barneverntjenesten er videre av den oppfatning at det er nødvendig at barnet fortsatt skal bo på sperret adresse, og at det er nødvendig med tilsyn under samvær, og det er behov for at barnet har en trygghetsperson med under samvær.

Saksøkerens påstand:

I hovedsaken:

1. Lillehammer kommune, barneverntjenesten, overtar omsorgen for [redacted], jf. barnevernlovens § 4-12, første ledd bokstav a).
2. [redacted] plasseres i godkjent fosterhjem jf. bvl. § 4-13, bokstav a, på sperret adresse.
3. [redacted] og hennes foreldre har rett til samvær med hverandre fastsatt etter rettens skjønn.
4. Barneverntjenesten gis rett til å sette inn tilsyn og trygghetsperson, jf. bvl. § 4-19.

I sak om samvær frem til endelig avgjørelse:

Samvær fastsettes etter rettens skjønn, jf. bvl. § 4-6, andre og tredje ledd.

Påstandsgrunnlag:

Mor er ikke enig i barneverntjenestens rettslige utgangspunkt. Etter barnevernloven § 4-12 annet ledd er det i tillegg et vilkår om at omsorgsovertagelse må være nødvendig, og beviskravet etter § 4-12 første ledd bokstav d) er overveiende sannsynlighetsovervekt.

Det anføres at det ikke var grunnlag for å overta omsorgen for barnet i mars 2015. Barneverntjenestens fremstilling av saken er forutinntatt, bygger på feil forståelse av faktum og det er gjennomgående at barneverntjenesten ikke har foretatt en analyse av om det kan settes inn hjelpetiltak.

Det er forholdene på domstidspunktet som er avgjørende. Det vises til Rt 1999 side 1883. Det anføres at fylkesnemnda i saken om omsorgsovertagelse har foretatt en riktig bevisvurdering. Barnet ble akuttplassert på et for tynt grunnlag. Det er ikke mistanke om vold, psykiske problemer hos foreldrene eller annen omsorgssvikt.

Foreldrene er alminnelige folk som bor i ordnede forhold, er i arbeid og som er psykisk stabile. Materialet i saken viser en normal situasjon hvor barnet og foreldrene hadde en uanstrengt omgang med hverandre helt frem til barnet brått ble fratatt sine kjærlige og omsorgsfulle foreldre i mars 2015. Billedmaterialet viser både øyekontakt, berøring og smil i kommunikasjonen mellom barn og foreldre.

Det fremgår tydelig av dokumentasjonen at mor endret seg etter at hun selv fikk barn. Det er barneverntjenesten som må bebreides at hun ikke fikk den nødvendige støtten da hun ble mor. Mor ble døv som barn, og trenger av den grunn ekstra veiledning. Den omstendighet

at foreldrene takket nei til opphold på Seljelia må ses i lys av at fars familie i Slovakia da hadde solgt leiligheten sin og skulle komme til Norge for å bo sammen med og bistå familien.

Det kan ikke være riktig, slik det anføres av barneverntjenesten, at far ved en anledning skrudde av alarmen. Det er ikke logisk, og må bygge på en misforståelse. Retten kan heller ikke legge vekt på utsagnene om at barnet har hatt en hjerteskjærende gråt. Det er en kjensgjerning at barn gråter.

Barneverntjenestens saksbehandling frem til den 20. mars 2015 er under enhver kritikk, og bruken av mors forhistorie kan ikke vektlegges.

Det må tas hensyn til at foreldrene ikke selv får planlegge og organisere samværene når kvaliteten på samværene skal vurderes. Det er mange aktører til stede, barnet har reist med bil i to timer og er sliten/trøtt når samværene starter. Samværene finner sted i ukjente omgivelser og ikke på mor, far og barns premisser. Dette er attribusjonsfeil som må det må tas hensyn til i vurderingen.

påstandsgrunnlag:

Det anføres at det er feil når det hevdes at foreldrene ikke hadde blikkontakt med barnet, og at det ikke har vært berøring mellom foreldrene og barnet. Videoopptakene viser at far stryker barnet kjærlig. Foreldrene er gode og omsorgsfulle foreldre. Det må i vurderingen dessuten tas hensyn til at observasjonssamværene skjer i en unaturlig setting og i en stresset situasjon. Barneverntjenesten har ikke tatt høyde for lovens strenge krav. For eksempel er det lagt for mye vekt på konflikten mellom foreldrene. Det er ikke tale om annet en vanlig uenighet mellom foreldrene – noe som ikke er uvanlig etter at en har fått barn. Dette er ikke alvorlig. Far er snill, omsorgsfull og hardtarbeidende. Det kan ikke vektlegges at far har kommet for sent til avtaler. Det er heller ikke noe i saken som tyder på at far har hatt planer om å kidnappe barnet. Dette er en forvrenging av virkeligheten. Foreldrene har planlagt å bli værende i Norge, også hvis de får tilbake omsorgen for barnet. Det anføres for øvrig at det ikke ville være så galt om barnet, som også er slovakisk statsborger, vokste opp i Slovakia. Familien har imidlertid tenkt å bli boende i Norge. Fars foreldre har planer om å flytte til Norge om foreldrene får barnet tilbake.

Det er ikke noe å bebreide far at han har egne meninger. Når det gjelder episoden under det første samværet etter akuttplasseringen, hvor barneverntjenesten reagerte på at han undersøkte og vasket barnet grundig i forbindelse med bleieskift, kan det forklares ut fra at han var redd barnet kunne ha vært utsatt for overgrep.

Far opplever dessuten å bli latterliggjort av den sakkyndige psykolog Kjær når hun hevder at han har lite forståelse for hvordan norsk barnevern fungerer. Far er åpen for å ta imot hjelpetilbudet fra Seljelia nå.

Far snakker, koser, bærer og gråter, smiler og ler sammen med barnet. Han fremstår som en omsorgsfull og følsom far som gjør alt han kan for å få tilbake omsorgen for datteren sin.

felles påstand:

Prinsipalt:

Lillehammer kommune, barneverntjenesten, overtar ikke omsorgen fo

Subsidiært:

har rett til samvær med sine foreldre etter
tingrettens skjønn.

Rettens vurdering:

Vilkårene for omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a) er at det er:

Alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling.

Et vedtak om omsorgsovertagelse forutsetter i tillegg at det er "nødvendig ut fra den situasjon barnet befinner seg i", jf. annet ledd, og at omsorgsovertagelse er til beste for barnet, jf. § 4-1. Vedtak om omsorgsovertagelse kan ikke treffes hvis det kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved hjelpetiltak etter § 4-4, eller ved tiltak etter lovens § 4-10 eller § 4-11, jf. § 4-12 annet ledd. Vilkårene for omsorgsovertagelse er strenge. Det fremgår av forarbeidene at ikke ethvert avvik fra det man kan kalle vanlige normer eller situasjoner skal gjøre det berettiget å treffe vedtak om omsorgsovertagelse. Situasjonen må være forholdsvis klart uholdbar, jf. Ot.prp.44 (1991-1992) side 110.

I denne saken er omsorgsovertagelse iverksatt i og med akuttvedtaket og avgjørelsen om utsatt iverksettelse av fylkesnemndas vedtak. Spørsmålet om fylkesnemndas vedtak skal opprettholdes skal vurderes etter § 4-12, og ikke etter reglene om tilbakeføring av omsorgen, jf. § 4-21. Overprøvingen av fylkesnemndas vedtak skal foretas ut fra forholdene på domstidspunktet. I vurderingen av om vilkårene for om omsorgsovertagelse er oppfylt, må det blant annet tas hensyn til den relasjonen som i mellomtiden er etablert. Det vises til Rt 2006 side 1672 med videre henvisning til rettspraksis. Det må legges til grunn at dette betyr at foreldrenes evne til å håndtere problemer knyttet til flytting også er relevant i vurdering av omsorgssituasjonen etter § 4-12.

Flertallets vurdering

Rettens flertall, fagkyndig meddommer Asmervik og meddommer Djuve, er i likhet med en enstemmig fylkesnemnd, kommet til at vilkårene for omsorgsovertakelse ikke er til stede, og at *skal* tilbakeføres til sine foreldre.

Det er flertallets syn at barneverntjenesten på et altfor tidlig tidspunkt og dermed på sviktende forutsetninger bestemte seg for at en omsorgsovertakelse ville være til barnets beste. Følgelig ble alternative hypoteser, som kunne stilt saken i et annet lys, ignorert. Altfor tidlig synes informasjonsinnhenting og observasjoner nokså systematisk å ha fått en tendensiøs slagside i retning av å være *hypotesebekreftende*. Staten synes også, dels som en naturlig følge av det nevnte, å ha lidd under en mangel på den nøytralitet den er lovpålagt å skulle ha.

ble som kjent født på Ullevål , hvorfra det ble rapportert at foreldrene tok godt hånd om barnet, og at de var lydhøre for informasjon. De var der ca en uke, men forlot sykehuset en dag før anbefalt avreise, noe som senere ble brukt mot dem, til tross for at far hadde gjort en medisinsk forsvarlig avtale med sykehuset på Lillehammer den følgende dag, og det var da heller ingenting galt med barnet.

I løpet av de neste ukene og månedene ble det observert varierende blikkontakt mellom mor og barn, og barnevernet ble tiltakende bekymret for at denne ikke var god nok. Staten var også bekymret for den "bagasjen" den 20 år gamle moren med sin marokkanske etnisitet hadde med seg, på grunn av hennes vanskelige oppvekst, preget av omsorgssvikt og overgrep. Det er åpenbart at vissheten om mors bakgrunn skapte en tilsvarende "bagasje" hos barnevernet, det har de både skriftlig og muntlig uttrykt: at mors oppvekst med nødvendighet måtte innvirke på hennes omsorgsevne. Mye tyder på at hun er blitt vurdert i lys av sin bakgrunn, og at dette har vanskeliggjort en fordomsfri evaluering av henne som nybakt mor.

Det er faglig konsensus om at en vanskelig oppvekst *kan* utgjøre en risikofaktor senere i livet, også når en selv blir forelder. Men det er metodisk og vitenskapelig uholdbart å hevde at det er en kausalsammenheng mellom egen oppvekst og senere omsorgsevne. Postulatet man gjerne hører, er dette: "Hvordan kan man som forelder gi god omsorg hvis man som barn aldri opplevde det?" Det er en forenklet og slående spissformulering som ved første øyekast kan virke logisk. Den kan også tjene som en enkel ledestjerne for dem som har lest *litt* psykologi og derfor har et overfladisk kjennskap til faget. Virkeligheten er mer komplisert. Både i klinisk praksis og ellers i livet er det nok av eksempler på at en vanskelig oppvekst kan gi utmerkete foreldre, med denne grunnholdning: "Den omsorgen jeg fikk, skal jeg under ingen omstendighet gi *mitt* barn!" Alle lykkes ikke, tross de beste forsetter, men likevel mange nok til at det ovenfor nevnte spissformulerte postulatet, som for øvrig bygger på en deterministisk livanskuelse, ikke kan ha universell gyldighet. Noen ganger kan man sågar få det inntrykk at en vanskelig oppvekst kan gi *bedre* foreldre enn hva de ellers ville blitt, idet de har utviklet en særskilt årvåkenhet og sensitivitet for hva god omsorg innebærer. Hvert tilfelle må vurderes individuelt, og for *del* er det

ingenting som tyder på at omsorgsevnen er svekket, og under ingen omstendighet i vesentlig grad.

Etter at familien kom til Lillehammer og bosatte seg der, ble den tett fulgt opp av barnevernet, som snart kom til å bekymre seg for manglende blikkontakt mellom mor (som var hjemmeværende mens far jobbet) og barnet. Da babyen er drøyt en måned gammel (24022015), er barnevernet på hjemmebesøk sammen med to tegnspråktolker fra NAV. I referatets overskrift står det "veiledning", men ikke ett ord om eller på hvilket tema veiledning er gitt, hvordan denne ble respondert på osv. Derimot er det en rekke bemerkninger, som alle har to ting felles: De går i mors disfavør, de dreier seg om nokså marginale forhold – og selvsagt er de subjektive. "Mor ser ofte på barnet, samt plukker barnet på håret. Bvtj opplever ikke ømhet i den fysiske berøringen. Berøringene er av veldig kort varighet og oppleves mer som "plukking" enn som kjærlige." Staten skriver i samme referat at det "vil være hensiktsmessig å veilede mor" (på det nevnte), men ikke ett ord om så ble gjort. De øvrige kritiske punkter er at barnet "reagerer på å få termometeret i rumpa, for det blir ikke forberedt på det". Det står ingenting om hvordan forberede et månedsgammelt spedbarn på å få temperaturen målt, eller om veiledning ble gitt. Man nøyer seg åpenbart med å registrere.

Det noteres videre: "Det er ikke noe blikkontakt mellom mor og barn under stellet, og heller ingen berøringer utenom bleieskiftet." Det er foruten mor seks voksne til stede ved dette hjemmebesøket. Mor vet hun skal evalueres og er, som hun har forklart i retten, nervøs. Er det da unaturlig om hun konsentrerer seg om å gjøre bleieskiftet korrekt, at det blir prioritert? En vil også anta at det må være en krevende oppgave å fastslå at det overhodet ikke var blikkontakt, idet observatørene nødvendigvis må ha hatt en annen synsvinkel enn den mor og barn hadde. (Barnevernet har for øvrig vektlagt som negativt at barnets blikk kunne rette seg mot mors *hårfeste*. En vil anta at en slik observasjon må være beheftet med atskillig usikkerhet, idet avstanden mellom øyne og hårfeste er svært kort.) Referatet inneholder ikke ett positivt ord om mor, noe flertallet finner påfallende, idet hun åpenbart er glad i og vil sitt barn alt godt, samt at en del videoer gir et helt annet inntrykk.

16 og 17 mars 2015 er det nye hjemmebesøk. Staten anbefaler et opphold på familiesenteret Seljelia på Gjøvik, der foreldrene kan få intensiv veiledning. Mor er ikke avvisende, men ville foretrekke veiledning i hjemmet. Far er negativ og viser blant annet til at et slikt opphold vanskelig vil la seg kombinere med hans stilling som kokk i Lillehammer-området. I det to siders referatet fra hjemmebesøket 17 mars er barneverntjenesten konsekvent og kategorisk negativ, idet foreldrene "fremstår som emosjonelt utilgjengelige i samspillet." Og etaten har "ikke sett noe godt samspill med barnet verken fra mor eller far, som f. eks." **øyekontakt, smil, lyder, imitasjon, berøringer**. Når postulatene om emosjonell utilgjengelighet og dårlig samspill sammenliknes med de videoopptak av et par timers varighet som retten har sett, synes påstandene å være en åpenbart tendensiøs gjengivelse av fakta, for ikke å si ren feilinformasjon, slik en også forstår var fylkesnemndas vurdering. For øvrig vil flertallet anta at de nevnte fem punkter er så pass konkrete og lite krevende at det burde være overkommelig å gi veiledning på disse under trygge hjemmeforhold – det er vanskelig å se at de påståtte manglene skulle kreve opphold

på institusjon. Et slikt krav ville bryte med "mildeste inngreps prinsipp", og flertallet kan forstå at far, muligens rent intuitivt (ettersom familien få dager senere kunne få støtte og avlastning av hans mor), motsatte seg et såvidt inngripende tiltak.

Far har for øvrig flere ganger uttrykt seg kritisk til barnevernets handlemåte. Det har neppe mildnet etatens syn på ham, og en kan ikke se bort fra at dette har farget dens vurderinger. Far kom fra Slovakia til Norge som ung mann og har nylig lært seg språket. Flertallet kan ikke se at barnevernet har tatt høyde for eller problematisert det kulturelle og antropologiske aspektet. En vil anta at i Slovakia er terskelen for intervensjon fra myndighetene langt høyere enn i Norge. I dette tilfellet er det ikke tale om verken rusmisbruk, vold, psykiatri, vanskjøtsel av barnet eller nedsatt kognitiv fungering hos foreldrene. Bortsett fra at mor er døv (som selvsagt ikke er noe stort poeng i denne sammenheng), er dette en ganske vanlig familie. At barnevernet skulle gripe inn på så vage kriterier som man har gjort, kan ha slått far med sjokk og vantro, og hans reaksjoner kan ha blitt deretter. Refleksjoner omkring slike forhold synes å være totalt fraværende i barnevernets versjoner, enten man betrakter de skriftlige eller de muntlige.

Den manglende, inkonsistente eller flyktige blikkontakten mellom barn og foreldre, som førte til at barnet ble akutt plassert to måneder gammel, har vært et gjennomgangstema i denne saken. Dels var det tale om "forsinket utvikling", men etter hvert ble "skjevutvikling" stadig mer brukt. Det siste begrepet skaper rimeligvis langt mer alvorlige konnotasjoner i leserens hode, ikke minst siden foreldrene var årsaken til "skjevutviklingen", ifølge barnevernet. Det fins i barnevernets fremstilling ikke spor av alternative hypoteser. Det er både faglig og vitenskapelig uholdbart. Feil kan man finne hos de fleste foreldre, bare man leter iherdig nok. De "mangler" man har funnet hos disse foreldrene, er dels så tvilsomme og dels så marginale, at de alene ikke kan forklare at blikkontakt ikke kom til forventet tid, og langt mindre tjene som bevis. Den naturlige variasjon i utvikling er stor hos spedbarn. Og det er vanskelig å skjønne at man helt har sett bort fra en mulig konstitusjonell svakhet hos barnet, som en hypotese. Nå har det jo senere vist seg at barnet kanskje er noe sent kognitivt utviklet, og i alle fall grovmotorisk, det begynte å gå først da det var 18 måneder. Man vil vanligvis ikke påstå at en slik forsinkelse skyldes manglende omsorg (i så fall ville jo fosterforeldrene være å bebreide). Det er ikke utenkelig at spedbarnet også var noe sen i sin blikkontakt, uten at foreldrene kunne lastes. Det er lite tillitvekkende at dette perspektivet, i det minste i form av en mulig hypotese, er fraværende i barnevernets argumentasjon.

Videopptaket 20 mars 2015 utløste akuttsaken. Mor var noe stiv og tydelig nervøs under stellet av barnet og det var lite blikkontakt, men så var da også situasjonen spesiell, idet hun visste at hun ble kritisk vurdert. At spedbarnet tidvis vred seg vekk fra mor, kan ha så mange årsaker. Det er vanskelig å akseptere det som et delpremiss for akutt plasseringen.

Det er heller ikke noe urovekkende ved fars stell av datteren. Ifølge barnevernet var han taus, men det stemmer jo ikke, han småpludret med babyen og visket til henne. Det er heller ikke korrekt at barnet var stille, det responderte med godlyder. Barnevernet hevder at far var "invaderende" i samspillet. Flertallet mener at hans fungering var klart innenfor

normalen. Også han visste at han ble observert, og han ville rimeligvis vise seg fra sin beste side. Mye tyder på at barnevernets terskel for bruk av "invadering" er usedvanlig lav og antakelig i utakt med den allmene forståelse av begrepet. Ved et senere samvær, da far ga barnet en leke, til tross for at allerede hadde en, kalte barnevernet også den handlingen "invadering". Hvis det å gi en leke for mye skal markere nivået, og særlig i en sak der konsekvensen ble omsorgsovertakelse, er det lite betryggende. Den allmenne oppfatning vil antakelig være at begrepet bør reserveres for langt mer alvorlige forhold.

På denne tiden visste barnevernet at farmor, som er hjelpepleier, ville komme til Norge 27 mars for i tre måneder å bo hos paret og avlaste dem. Det at hans mor var på vei, var en av grunnene til far ikke fant det fruktbart med et lengre opphold på Seljelia. Flertallet finner det uforståelig, muligens arrogant, at barnevernet foretok akutt plasseringen 26 mars, dagen før farmor ankom Norge. En kan vanskelig se at barnet ville blitt "vesentlig skadelidende" om en hadde latt farmor bistå en tid, gjerne kombinert med foreldreveiledning. Dette ville ha samsvart med barnevernlovens credo om "mildeste inngreps prinsipp". At dette ikke ble prøvd, synes igjen å bekrefte at etaten var fastlåst i sin ene hypotese, at barnet var "skjevutviklet", og at dette var foreldrenes ansvar. At kanskje var noe forsinket i sin utvikling, slik så mange spedbarn kan være, syntes ikke å ha hatt noen plass i etatens faglige forestillinger.

Da akuttvedtaket forelå, gikk Alvoret opp for foreldrene, og de sa seg villige til et opphold på Seljelia. Men nå sa barnevernet at det var "for sent". Flertallet stiller seg uforstående til at et tiltak som etaten anså som utmerket, nærmest fra en dag til den neste kunne bli "foreldet". Det kan gi en mistanke om at etaten på et tidlig tidspunkt anså fosterhjem som det beste, og at når muligheten omsider åpnet seg, og fylkesnemnda hadde gitt en "rett" i akutt plasseringen, så ville man ikke slippe hva man barnevernfaglig hadde oppnådd. At det etter hvert kan ha gått prestisje i saken, kan man ikke se bort fra, så merkelig som saken utviklet seg.

Etter omsorgsovertakelsen har mange samvær blitt avbrutt svært tidlig, idet barnet tidvis har grått "hjerteskjærende" i møtet med foreldrene. Dette tolkes som et tegn på retraumatisering: at ved synet av foreldrene påminnes om de traumer de angivelig må ha påført henne. For det første virker det helt usannsynlig, slike holdepunkter fins ikke. En annen tolkning kan utledes av en studie som den kjente spedbarnsforskeren Bowlby henviser til. Den *"viste at barn som var mindre enn sju måneder gamle ved gjenforening, demonstrerte en form for frakoplingsreaksjon. Dette ble uttrykt ved at de vendte hodet bort fra tilknytningspersonen, som om denne skulle ha vært en fremmed."* (gjengitt i Smith og Ulvunds standardverk *Spedbarnsaldere*, s 185). Å vende hodet bort var typisk også for , og om hun oppfattet foreldrene som fremmede (eller foreldre som hadde forlatt henne), ville det ikke være en unaturlig respons å skrike.

Fylkesnemnda har forbigått psykolog Kjærs sakkyndige rapport i relativ stillhet. Det samme vil flertallet gjøre, med den begrunnelse at rapporten i for stor grad baserer seg på premisser lagt av barneverntjenesten. Kjær vurderte at mor var veiledbar og hadde endringspotensiale, men åpenbart ikke nok. Flertallet finner, for både sakkyndiges og

barneverntjenestens del, en betydelig diskrepans mellom hva som fra det hold hevdes om mangelfullt samspill og hva retten faktisk fikk se gjennom de mange videoer og stillbilder som ble avspilt.

I den forbindelse bør det nevnes at barneverntjenestens trygghetsperson under samværsobservasjonen inntok et standpunkt i sin forklaring som mange vil finne forbløffende. Hun advarte retten mot å feste lit til videoene (som i hovedsak var tatt opp av barnevernet), med den begrunnelse at hennes og kollegenes observasjoner og referater ga et mer sannferdig bilde av samspillet mellom barnet og foreldrene. Sett fra den synsvinkel at det er menneskelig å ville forsvare egne oppfatninger, er advarselen forståelig. Men sett i lys av at videoene kunne gi retten en mulighet for etterprøving av etatens vurderinger av samspillet, virker Aspelunds standpunkt alt annet enn betryggende.

Dette blir ytterligere klart når det én times lange opptaket fra mors samvær 5 oktober 2015 studeres. Tilsynsfører bringer barnet inn i rommet der mor befinner seg, og for fylkesnemnda såvel som for flertallet, virker det umotivert og uforståelig at tilsynsfører holder barnet på sitt fang i hele 20 minutter før det blir gitt til mor. Hun nærmer seg barnet på en nydelig og inntonet måte, og en kan vanskelig se hva mor kunne ha gjort bedre under samværet. Hennes mimikkløshet er i ulike sammenhenger påpekt og kritisert av etaten, men det stemmer jo ikke. Såvel i dette opptaket som under hovedforhandlingens fire dager virket hun vennlig, smilende og full av mimikk.

Barnevernet har stadig påberopt seg at *veiledning* er gitt, men både omfang og i hvilken form er høyst uklart. Flertallet kan ikke se at veiledning overhodet ble gitt under nevnte samvær, derimot en del kommentarer fra etaten, som vanskelig kan oppfattes som annet enn nedlatende, jf nemndas vedtak s 19. Og i tråd med det: "Nemnda vurderer at begge de barnevernansatte synes å ha en negativ innstilling til hele samværssituasjonen den 05.10.2015. Holdningen synes å være at samvær er negativt for barnet." Flertallet deler den oppfatningen og vil tilføye at de to fra etaten med sine nedlatende kommentarer skapte en trykket stemning i rommet, som imidlertid mor på en imponerende måte ikke lot seg affisere av. I det minste *tilsynelatende*, for noen oppmuntring fra det offentliges representanter kunne hun åpenbart ikke regne med. Og det at veiledning ikke ble gitt, kan vel gis den implisitte tolkning at mors opptreden var upåklagelig også i barnevernets øyne, og at det følgelig ikke var noe å veilede på?

Etaten ble tilbudt hjelp fra Nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse (NSHP) i Oslo, noe den avsto. Den ville tydeligvis være seg selv nok og trekke sine egne konklusjoner, uten innblanding fra andre. Om det hadde noen betydning at NSHP bevislig hadde et mer positivt syn på mor enn barnevernet hadde, vites ikke, men det er åpenbart at feiloppfatninger og misforståelser lettere kunne oppstå når NSHP med sin spesialkompetanse ikke var ønsket som medaktør.

Flertallet savner selvrefleksjon hos barnevernets ulike representanter. Det som fins, og som man bare med betydelig velvilje kan kalle refleksjon, går entydig i foreldrenes disfavør. En kan ikke finne spor av at etaten har spurt seg, til tross for at dette gjelder det mest inngripende tiltak i barnevernloven: Er dette nødvendigvis riktig? Kan en annen forklaring

eller tolkning være vel så gyldig? Flertallet har det inntrykk at etaten er for ukritisk til egen rolle, og at man mener at man har både rett og troverdighet simpelthen i kraft av at man arbeider i barneverntjenesten, og at man følgelig ikke har noen personlig interesse i at saken skal få et spesielt utfall. Da ses det i så fall bort fra den personlige prestisje som kan investeres i det å ha gjort seg opp en faglig mening, og at det kan være et anslag mot ens profesjonelle identitet å innse at man kanskje tok feil.

Det må anses som bevist at barneverntjenesten ved en rekke tilfeller har gitt opplysninger som samsvarer dårlig med realitetene. Når etaten ved de anledninger som kan etterprøves, i stor grad har feilinformert, må det være legitimt å spørre i hvilken grad man kan stole på hva som *ikke* kan etterprøves. Det vites ikke, men det er naturlig om tilliten svekkes, jf trygghetspersonens oppsiktsvekkende advarsel til retten om å stole mer på barnevernets observasjoner og vurderinger enn på hva man med egne sanser kunne se og høre på videoene.

er nå 20 måneder og har vært borte fra sine foreldre i 18. Selv om dette er lang tid, finner flertallet at til tross for den tilknytning som jenta må ha fått til fosterhjemmet, så bør hun likevel tilbakeføres. Fordelen ved å vokse opp hos sine biologiske foreldre vil mer enn oppveie de ulemper tidligere gale avgjørelser har påført henne. Et moment som tillegges en viss vekt er foreldrenes etniske bakgrunn, samt at jenta må kommunisere med mor via tegnspråk. Dette vil hun neppe lære tilfredsstillende i fosterhjemmet, men derimot hos foreldrene, som begge behersker det.

Kort oppsummert hviler kommunens argumentasjon og konklusjon på det premiss at den "emosjonelle omsorgen" er mangelfull, og at denne mangel har resultert i utilfredsstillende blikkontakt mellom foreldre og barn. Dette er faglig, metodisk og vitenskapelig en uholdbar konklusjon. Det er for flertallet mer sannsynlig at den varierende blikkontakten skyldes en konstitusjonell forsinkelse hos barnet, noe som langt fra er uvanlig. Mangler i emosjonell omsorg finner en overhodet ikke vesentlige holdepunkter for, og følgelig anses ikke grunnvilkårene i bvl § 4-12 som oppfylt.

Mindretallets vurdering

Mindretallet, kst. tingrettsdommer Meling, er i motsetning til flertallet kommet til at vilkårene for omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a) annet alternativ er oppfylt, at omsorgsovertagelse er nødvendig, og det ikke vil være tilstrekkelig å sette inn hjelpetiltak.

Mindretallet mener at det etter en helhetlig vurdering av samtlige bevis i saken er sannsynlighetsovervekt for at det er alvorlige mangler ved den emosjonelle omsorgen foreldrene kan gi barnet. Mindretallet viser til at det ble foretatt en omfattende bevisføring under hovedforhandlingen, herunder muntlige vitneforklaringer. Mindretallet mener det er mindre sannsynlig at det er en konstitusjonell forsinkelse hos barnet som er årsaken til mangler ved samspillet og manglende blikkontakt, og legger i vurderingen vekt på den fine utviklingen barnet har hatt etter akutt plasseringen. Det er foreldrenes omsorgskompetanse i dag som er vurderingstema.

Mindretallet har lagt vekt på at foreldrene har fått råd og veiledning både før akutt plassering og i forbindelse med samvær. Før akuttvedtaket ble råd og veiledning gitt av bl.a. helsesøster og av barnevernets saksbehandlere. De har forklart at det bl.a. ble gitt veiledning i elementer og praktisk spedbarnstell som mat, sikring av barnet, trygging av barnet, samspill og forklart viktigheten av blikkontakt. Saksbehandler forklarte at veiledningen var svært konkret, og langt mer enn det som var vanlig. Det har vært satt inn relativt omfattende hjelpetiltak uten at hjelpetiltakene har hatt den forventede og ønskede effekt. Mindretallet har også lagt vekt på at foreldrene fikk tilbud om opphold på Seljelia, og ble sterkt anbefalt dette av både helsesøster og av barneverntjenesten, men takket nei helt frem til sak om omsorgsovertagelse ble brakt inn for Fylkesnemnda. Foreldrene la i august 2015 ned subsidiær påstand om at tidligere tilbudt hjelpetiltak på Seljelia ble satt i verk. Barneverntjenesten vurderte det slik at det ikke ville være tilstrekkelig å sette i verk videre hjelpetiltak i hjemmet, og at opphold på Seljelia da ikke lenger var aktuelt.

Mindretallet har i vurderingen lagt særlig vekt på vitneforklaringene til saksbehandlerne i barneverntjenesten, tilsynsførere, veiledere, helsesøster, og den sakkyndige psykologspesialistens klare anbefaling. Både barnepleier og barnelegen hadde uttrykt bekymring for barnets blikkontakt ved kontroll på helsestasjonen. Også NSHP har vært inne i saken og gitt veiledning. Lene Randa Nielsen fra NSHP vært på hjemmebesøk da barnet var 2 uker gammel hvor tema var veiledning på å lese barnets signaler. Vitnet har også senere vært med på ett samvær og veiledet foreldrene gjennom CoS-P som kom i gang den 9. og 10. juni 2016, dvs. etter plasseringen. Vitnene har møtt og vært til stede og sett samspillet mellom og foreldrene. Samspillet har blitt vurdert både før og etter akutt plassering. Mindretallet oppfatter at de vurderingene som er gjort i stor grad er foretatt på selvstendig og uavhengig grunnlag.

Det har blitt uttrykt alvorlig bekymring med hensyn til foreldrenes emosjonelle ivaretagelse av barnet. Forut for akutt plassering ble det observert tilløp til blikkontakt, at barnet søkte blikket til mor og far, men at dette kun kort ble gjengjeldt. Det ble ikke observert affektivt samspill og opprettet kontakt hvor barnet kunne speile seg i blikket til foreldrene. Mindretallet har også lagt vekt på at bekymringen økte, og at barnet unnvek kontakt med foreldrene, unngikk å se i ansiktene deres, snudde seg bort og at hun stivnet, og det er beskrevet at kroppen stod i bue. Vurderingene er gjort under hjemmebesøk, på helsestasjonen og av barneverntjenesten i forbindelse med samvær. Flertallet har lagt vekt på at barnet også forut for akutt plasseringen viste tydelige tendenser til at barnet snudde seg bort fra foreldrene, bl.a. under kontroll på helsestasjonen. Dette kan da ikke forklares med den atskillelsen som barnet opplevde ved akutt plasseringen som skjedde senere.

Rettens mindretall er i likhet med flertallet ikke i tvil om at begge foreldrene er svært glade i datteren sin, at de er stolt av henne og at de vil det beste for barnet sitt. Også mindretallet legger dette til grunn. Mor gav et godt inntrykk i retten, og var smilende. Far fremstod noe mer intens, men fattet. Mindretallet sitter igjen med et klart inntrykk av at far ønsker å være en deltagende far, men at han forståelig nok er svært frustrert, føler seg urettferdig behandlet, og at dette påvirker hans fremtoning.

Filmopptak som ble vist i retten viser bl.a. mor og : i en ammesituasjon under samvær som vitner om at mor viser omsorg og ømhet for barnet, og er opptatt av barnet. Rettens mindretall er imidlertid ikke enig i flertallets vurdering av hvilke konklusjoner som kan trekkes av filmopptakene og stillbildene som ble vist. Flertallet tar høyde for at foreldrene er bevisst på at de blir filmet, observert og vurdert, og at dette kan oppleves som stressende, og at de er nervøse slik de selv har forklart.

Stillbilder av barnet har etter mindretallets vurdering begrenset bevisverdi med tanke på å vurdere blikkontakt og samspill. Både fagperson i barneverntjenesten og psykologspesialist Kjær advarte i sine muntlige forklaringer retten mot å trekke slutninger ut fra korte filmsekvenser uten mulighet for å analysere opptakene nærmere. Ut fra et faglig perspektiv bør slike filmopptak avspilles flere ganger og analyseres før det kan trekkes konklusjoner. Mindretallet legger for egen del til at det er allment kjent at vitneobservasjoner generelt er beheftet med betydelig usikkerhet.

Mindretallet fester større lit til de vurderingene som er gjort av fagpersoner som har vært til stede i situasjonen, som har møtt foreldrene og barnet, og som har observert samspillet ved flere anledninger. Mindretallet slutter seg for øvrig til fylkesnemndas beskrivelse av video av samspillsobservasjonen den 15. mars 2015 slik det er gjengitt i fylkesnemndas akuttvedtak:

Nemnda har selv sett barnets påfallende vridning bort fra foreldrene i to filmsekvenser der barneverntjenesten har filmet barnet med hver av foreldrene. Filmene, som begge varte ca.

10 minutter, viste en tydelig mangel på kontakt og samspill mellom barnet og foreldrene i stellesituasjonen. Også når foreldrene holdt barnet i armene sine var det mangelfullt samspill.

Av samspillsobservasjon den 15. mars 2015 ses ikke blikkontakt, og lite annet samspill. Barnet var bortvendt, og overkropp og hode var vridd mot høyre. Flertallet kunne se at barnet hadde festet blikket vendt bort fra far, og mener at dette isolert sett er bekymringsfullt. Vurderingene er imidlertid gjort på et langt bredere og helhetlig grunnlag av samspillsituasjonen totalt sett.

Mindretallet er ikke enig med flertallets vurdering av samværet den 5. oktober 2015. Dette er et samvær som varte en time. Filmsekvensen starter med at trygghetsperson kommer inn i rommet med barnet på armen hvor mor sitter og venter på en sofa. Fylkesnemnda har beskrevet det slik at tilsynsfører "tviholder" på barnet. Mindretallet slutter seg ikke til en slik beskrivelse. Det som viser på opptaket er at trygghetspersonen holder en arm støttende på barnets rygg. Flere samvær hadde i forkant av dette samværet blitt avbrutt på grunn av barnets såre gråt. Mor hadde beskrevet det forrige samværet som vellykket. Hun hadde da sittet og sett på barnet sitt. Den svært forsiktige tilnærmingen må forstås og tolkes ut fra sin kontekst, og erfaringen med tidligere avbrutte samvær. Slik mindretallet vurderer det er den forsiktige tilnærmingen før mor tok barnet i armene sine trolig en medvirkende om ikke avgjørende årsak til at nettopp dette samværet ble vellykket, og kunne avsluttes uten at barnet begynte å gråte. Far var for øvrig ikke med på dette samværet.

Mindretallet er ikke enig i flertallets vurdering av at en forutinntatt og negativ holdning til mor som omsorgsgiver på grunn av hennes oppvekst og historikk har blitt tillagt stor vekt i vurderingen. På generelt grunnlag er omsorgssvikt i egen barndom og oppvekst like fullt en risikofaktor som en ikke kan se bort fra. Det samme gjelder familiens, og særlig mors manglende sosiale nettverk. Dette gjør familien ekstra sårbar. Mor har brutt med fosterfamilien som i utgangspunktet kunne ha vært en viktig støtte for mor. Årsaken til bruddet er ikke kjent for retten, men det framgår av den sakkyndiges rapport at mor trakk tilbake samtykke til at den sakkyndige kunne snakke med mors fosterfamilie fordi hun hadde brutt med dem.

Slik mindretallet vurderer det har barneverntjenesten foretatt en objektiv, sammensatt og helhetlig vurdering uten en slik slagside som flertallet legger til grunn. Det er de konkrete observasjonene og vurderingene av samspillet og manglende samspill med barnet over tid som har vært avgjørende, herunder fravær av blikkontakt som barnet kan spille seg i.

Etter mindretallets vurdering vil ikke foreldrene kunne gi datteren tilstrekkelig omsorg, verken på kort eller lang sikt. Barnet har bodd i beredskapshjem siden hun var ni uker gammel, og er i dag tilknyttet fosterhjemmet. Hun har ingen følelsesmessig tilknytning til sine biologiske foreldre, selv som det har vært gjennomført relativt omfattende og hyppig

samvær. En tilbakeføring av barnet til biologiske foreldre vil generelt være en prosess som nødvendigvis vil ta lang tid, og by på store utfordringer for foreldrene, både praktisk og følelsesmessig. Selv om de, og særlig mor, har gitt uttrykk for at de vil samarbeide med barneverntjenesten og beredskapshjemmet om tilbakeføringen, og at den skal skje gradvis, så har tidligere samarbeid med barneverntjenesten, herunder veiledning forut for, under og etter samvær vist at samarbeidet er særdeles krevende og hatt liten effekt. Mindretallet kan ikke se at foreldrene vil være i stand til å gi barnet den stabilitet og forutsigbarhet det trenger i en slik prosess.

Mindretallet mener at omsorgsovertagelse er nødvendig og til barnets beste. Hjelpetiltak vil ikke kunne kompensere for de manglene som foreligger ved foreldrenes omsorgsevne. Foreldrene fikk omfattende hjelp forut for akuttvedtaket, og ble tilbudt opphold på Seljelia, men takket nei. Hjelpetiltak har således vært prøvd og tilbudt. I forbindelse med samvær har det også vært satt inn betydelige hjelpetiltak i form av veiledning både forut for, under og etter samvær, men uten at foreldrene har klart å nyttiggjøre seg veiledningen i tilstrekkelig grad. Det fremheves at barneverntjenesten i sin kontakt med familien ikke så tegn til godt emosjonelt samspill med barnet, og dette til tross for at foreldrene ble gitt omfattende råd og veiledning både forut for akuttplasseringen og etter akuttvedtaket i forbindelse med samvær. Barneverntjenesten så ikke fremskritt til tross for veiledningen. Foreldrene har over tid vist at de ikke evner å omsette råd og veiledning i praksis. Foreldrene har ikke klart å se barnets behov eller evnet å møte henne på en god måte og gi god utviklingsstøtte. Mindretallet ser det slik at foreldrene, hverken hver for seg eller samlet, har tilstrekkelig evne til å gi datteren en stabil og god følelsesmessig omsorg.

Da rettens flertall er kommet til at fylkesnemndas vedtak om at barnet skal tilbake til sine biologiske foreldre skal bli stående, tar retten ikke stilling til spørsmål om samvær.

Dommen er avsagt under dissens slik det er redegjort for foran.

Sak 16-041445TVI-SGUD

Saken gjelder spørsmål om fastsettelse av samvær og om barneverntjenesten og fylkesnemnda hadde adgang til å redusere det samværet som var fastsatt av retten. Under henvisning til det resultat retten er kommet til i hovedsaken, er vilkårene for omsorgsovertagelse ikke oppfylt, og foreldrene til [redacted] skal igjen overta omsorgen for henne. Retten fastsetter derfor ikke samvær.

Saken har, slik retten vurderer det, mistet sin aktualitet og blitt gjenstandsløs.

Vilkårene for å realitetsbehandle saken var oppfylt da saken ble brakt inn for retten, men er senere bortfalt. Saken skal da heves, jf. tvisteloven § 19-1 annet ledd bokstav b).

DOMSSLUTNING

Sak: 16-043885TVI-SGUD

1. Fylkesnemnda i Hedmark og Opplands vedtak av 7. mars 2016 stadfestes.

Sak: 16-041445TVI-SGUD

1. Sak 16-041445TVI-SGUD heves.

Retten hevet
Britt Eren Meling
Britt Eren Meling

Sverre Ingvar Asmervik
Sverre Ingvar Asmervik

Tove Djuve
Tove Djuve

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rett kopi bekreftes

Sign.: *[Signature]*
Sør-Gudbrandsdal tingrett